

การฝึกยกระดับฝีมือ

หลักสูตร ผู้บังคับปั้นจั่น ผู้ให้สัญญาณแก่ผู้บังคับปั้นจั่น ผู้ยึดเกาะวัสดุ ผู้ควบคุม
การใช้ปั้นจั่น สำหรับปั้นจั่นเหนือศีรษะ ปั้นจั่นขาสูง และปั้นจั่นอยู่กับที่ชนิดอื่น

(Crane Operator, Signal Man, Rigger and Crane Supervisor for
Overhead Crane, Gantry Crane and Other Fixed Types of Cranes)

รหัสหลักสูตร 0920223140302

สำนักพัฒนาผู้ฝึกและเทคโนโลยีการฝึก

กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน

ผู้อนุมัติหลักสูตร	นายสรรัชต์ ชอบพิมาย ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาผู้ฝึกและเทคโนโลยีการฝึก	
วันที่อนุมัติ 9 พ.ย. 2565	จำนวน ...8... แผ่น	ปรับปรุงครั้งที่ ...1... / ...2565...

การฝึกยกระดับฝีมือ

หลักสูตร ผู้บังคับปั้นจั่น ผู้ให้สัญญาณแก่ผู้บังคับปั้นจั่น ผู้ยึดเกาะวัสดุ ผู้ควบคุมการใช้ปั้นจั่น
สำหรับปั้นจั่นเหนือศีรษะ ปันจั่นขาสูง และปั้นจั่นอยู่กับที่ชนิดอื่น

(Crane Operator, Signal Man, Rigger and Crane Supervisor for Overhead Crane,
Gantry Crane and Other Fixed Types of Cranes)

รหัสหลักสูตร 0920223140302

สำนักพัฒนาผู้ฝึกและเทคโนโลยีการฝึก กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน

1. วัตถุประสงค์

เพื่อให้ผู้รับการฝึกมีความรู้ ทักษะ และมีทัศนคติที่ดีในการประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องกับผู้บังคับปั้นจั่น โดยสามารถ

1.1 มีความรู้เกี่ยวกับข้อกำหนด ระเบียบ มาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยในการปฏิบัติงานที่ผู้บังคับปั้นจั่น ผู้ให้สัญญาณแก่ผู้บังคับปั้นจั่น ผู้ยึดเกาะวัสดุ ผู้ควบคุมการใช้ปั้นจั่นสำหรับปั้นจั่นเหนือศีรษะ ปันจั่นขาสูง และปั้นจั่นอยู่กับที่ชนิดอื่น

1.2 มีความรู้เกี่ยวกับโครงสร้าง ส่วนประกอบ ของปั้นจั่นชนิดต่าง ๆ และ อุปกรณ์ช่วยยก

1.3 มีทักษะเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ผู้บังคับปั้นจั่น ผู้ให้สัญญาณแก่ผู้บังคับปั้นจั่น ผู้ยึดเกาะวัสดุ ผู้ควบคุมการใช้ปั้นจั่น สำหรับปั้นจั่นเหนือศีรษะ ปันจั่นขาสูง และปั้นจั่นอยู่กับที่ชนิดอื่น

1.4 ปฏิบัติงานเกี่ยวกับปั้นจั่นในการเคลื่อนย้ายวัสดุได้อย่างถูกต้อง และปลอดภัย

1.5 ตรวจสอบ บำรุงรักษาและแก้ไขปัญหาปั้นจั่นเบื้องต้นได้อย่างถูกวิธี

2. ระยะเวลาการฝึก

ผู้รับการฝึกจะได้รับการฝึกภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ โดยวิทยากรจากหน่วยงานสังกัดกรมพัฒนา ฝีมือแรงงาน หรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ระยะเวลาการฝึก จำนวน 30 ชั่วโมง

3. คุณสมบัติของผู้รับการฝึก

3.1 มีพื้นฐานความรู้หรือประสบการณ์ด้านงานเครื่องกล งานยกเคลื่อนย้ายวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ

3.2 หรือเป็นผู้ที่ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับ ผู้บังคับปั้นจั่น ผู้ให้สัญญาณแก่ผู้บังคับปั้นจั่น ผู้ยึดเกาะวัสดุ ผู้ควบคุมการใช้ปั้นจั่นเหนือศีรษะ ปันจั่นขาสูง และปั้นจั่นอยู่กับที่ชนิดอื่น หรือ

3.3 มีอายุ ตั้งแต่ 18 ปี ขึ้นไป

3.4 เป็นผู้มีร่างกายแข็งแรงไม่เป็นอุปสรรคต่อการฝึก

4. วุฒิบัตร

ชื่อเต็ม : วุฒิบัตรพัฒนาฝีมือแรงงาน หลักสูตร ผู้บังคับปั้นจั่น ผู้ให้สัญญาณแก่ผู้บังคับปั้นจั่น ผู้ยึดเกาะวัสดุ ผู้ควบคุมการใช้ปั้นจั่น สำหรับปั้นจั่นเหนือศีรษะ ปันจั่นขาสูง และปั้นจั่นอยู่กับที่ชนิดอื่น

ชื่อย่อ : วพร. ผู้บังคับปั้นจั่น ผู้ให้สัญญาณแก่ผู้บังคับปั้นจั่น ผู้ยึดเกาะวัสดุ ผู้ควบคุมการใช้ปั้นจั่น สำหรับปั้นจั่นเหนือศีรษะ ปันจั่นขาสูง และปั้นจั่นอยู่กับที่ชนิดอื่น

ผู้รับการฝึกต้องมีระยะเวลาการฝึกอบรมตามหลักสูตรไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 และผ่านการประเมินผลตามเกณฑ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ จึงจะถือว่าผ่านการฝึก และได้รับวุฒิบัตรจากกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน

5. หัวข้อวิชา

รหัส	หัวข้อวิชา	ชั่วโมง	
		ทฤษฎี	ปฏิบัติ
0921430601	ความปลอดภัยในการทำงานเกี่ยวกับบันจัน	1	0
0921430602	กฎหมายที่เกี่ยวข้องเรื่องบันจัน	1	0
0921430603	มาตรฐานและสัญลักษณ์ความปลอดภัย	1	0
0921430604	ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับบันจันและชนิดของบันจัน	1	0
0921430605	ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเชือก ลวดสลิง โซ่และอุปกรณ์ช่วยยก	1	0
0921430606	หน้าที่ความรับผิดชอบของผู้ทำงานเกี่ยวกับบันจัน	1	0
0921430607	ระบบไฟฟ้าเบื้องต้นและอันตรายจากไฟฟ้า	1	0
0921430608	ระบบสัญญาณเตือน และ Limit Switch	1	0
0921430609	การใช้สัญญาณมือ	1	3
09214306010	วิธีผูกมัดและการยกเคลื่อนย้าย	1	3
09214306011	การประเมินน้ำหนักสิ่งของ	2	3
09214306012	สาเหตุ ปัญหาและการแก้ไขข้อขัดข้องของบันจัน	1	2
09214306013	ปฏิบัติการยกเคลื่อนย้ายวัสดุ	0	3
0921439901	การวัดและประเมินผล	1	2
รวม		14	16
		30	

6. เนื้อหาวิชา

0921430601 ความปลอดภัยในการทำงานเกี่ยวกับบันจัน

(1 : 0)

วัตถุประสงค์รายวิชา

เพื่อให้ผู้รับการฝึกมีความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงที่จะเกิดอุบัติเหตุในการทำงานกับบันจัน
เหนือศีรษะ บันจันขาสูง และบันจันอยู่กับที่ชนิดอื่นได้อย่างถูกต้อง

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาเกี่ยวกับกฎความปลอดภัยในโรงงาน ลักษณะการเกิดอุบัติเหตุที่เกิดในการทำงานกับปั้นจั่น เหนือศีรษะ ปั้นจั่นขาสูง และปั้นจั่นอยู่กับที่ชนิดอื่น พฤติกรรมภาวะเสี่ยงการเกิดอุบัติเหตุในการทำงานกับปั้นจั่น กรณีศึกษาการเกิดอุบัติเหตุของปั้นจั่น สาเหตุและแนวทางการป้องกันการเกิดอุบัติเหตุ

0921430602 กฎหมายที่เกี่ยวข้องเรื่องปั้นจั่น (1 : 0)

วัตถุประสงค์รายวิชา

เพื่อให้ผู้รับการฝึกมีความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานต่าง ๆ ที่กำหนดในกฎกระทรวงและประกาศกรมที่เกี่ยวข้องกับปั้นจั่นได้อย่างถูกต้อง

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาเกี่ยวกับกฎกระทรวงของกระทรวงแรงงาน เรื่อง กำหนดมาตรฐานในการบริหารและการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานเกี่ยวกับเครื่องจักร ปั้นจั่น และหม้อน้ำ พ.ศ. 2552 ประกาศกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการทดสอบส่วนประกอบและอุปกรณ์ของปั้นจั่น พ.ศ. 2554 และกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับปั้นจั่น

0921430603 มาตรฐานและสัญลักษณ์ความปลอดภัย (1 : 0)

วัตถุประสงค์รายวิชา

เพื่อให้ผู้รับการฝึกมีความรู้เกี่ยวกับความหมายของป้ายมาตรฐานสัญลักษณ์ความปลอดภัยในการทำงานได้อย่างถูกต้อง

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาเกี่ยวกับมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมสีและเครื่องหมายเพื่อความปลอดภัย รูปทรงและขนาดเครื่องหมายความปลอดภัย การเลือกและการใช้เครื่องหมายความปลอดภัย

0921430604 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับปั้นจั่นและชนิดของปั้นจั่น (1 : 0)

วัตถุประสงค์รายวิชา

เพื่อให้ผู้รับการฝึกมีความรู้เกี่ยวกับหลักการทำงานของปั้นจั่นได้อย่างถูกต้อง

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาเกี่ยวกับหลักการทำงานของรอกปั้นจั่น โครงสร้างและการทำงานของปั้นจั่นชนิดต่าง ๆ การแบ่งประเภทของปั้นจั่น รายละเอียดส่วนประกอบของปั้นจั่นเหนือศีรษะ ปั้นจั่นขาสูง และปั้นจั่นอยู่กับที่ชนิดอื่น ๆ

0921430605 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเชือก ลวดสลิง โซ่และอุปกรณ์ช่วยยก (1 : 0)

วัตถุประสงค์รายวิชา

เพื่อให้ผู้รับการฝึกมีความรู้เกี่ยวกับหลักการใช้เชือก ลวดสลิง โซ่และอุปกรณ์ช่วยยกได้อย่างถูกต้องและปลอดภัย

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการ การใช้เชือก ลวดสลิง และอุปกรณ์ช่วยยกตามมาตรฐาน กฎหมายกำหนด การตรวจสอบสภาพและการบำรุงรักษา เชือก ลวดสลิง และอุปกรณ์ช่วยยกชนิดต่าง ๆ เช่น สลิงใยสังเคราะห์ โขยก ห่วงสลัก ตะขอยก คานช่วยยก ตัวดึงแรงเกลียว เป็นต้น

0921430606 หน้าที่ความรับผิดชอบของผู้ทำงานเกี่ยวกับปั้นจั่น (1 : 0)

วัตถุประสงค์รายวิชา

เพื่อให้ผู้รับการฝึกมีความรู้เกี่ยวกับหน้าที่ของผู้บังคับปั้นจั่น ผู้ให้สัญญาณแก่ผู้บังคับปั้นจั่น ผู้ยึดเกาะวัสดุ ผู้ควบคุมการใช้น้ำมันได้อย่างถูกต้อง

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้บังคับปั้นจั่น ผู้ให้สัญญาณแก่ผู้บังคับปั้นจั่น ผู้ยึดเกาะวัสดุ ผู้ควบคุมการใช้น้ำมัน และแผนปฏิบัติการฝึกฝน

0921430607 ระบบไฟฟ้าเบื้องต้นและอันตรายจากไฟฟ้า (1 : 0)

วัตถุประสงค์รายวิชา

เพื่อให้ผู้รับการฝึกมีความรู้เกี่ยวกับอันตรายเกิดจากไฟฟ้าในโรงงานได้อย่างถูกต้อง

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาเกี่ยวกับหลักการเกิดไฟฟ้า ระบบไฟฟ้าโรงงานอุตสาหกรรม ระบบไฟฟ้าของปั้นจั่น ความปลอดภัยในการใช้ไฟฟ้า การช่วยเหลือและปฐมพยาบาลคนถูกไฟฟ้าดูด

0921430608 ระบบสัญญาณเตือน และ Limit Switch (1 : 0)

วัตถุประสงค์รายวิชา

เพื่อให้ผู้รับการฝึกมีความรู้เกี่ยวกับการทำงานของระบบสัญญาณเตือน และระบบสวิทช์ ตัดการทำงานอัตโนมัติได้อย่างถูกต้อง

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาเกี่ยวกับความสำคัญของระบบสัญญาณเตือนของปั้นจั่น รูปแบบและการทำงานของระบบ เสียง รูปแบบและการทำงานของระบบแสง รูปแบบและการทำงานของระบบสวิทช์ตัดการทำงานอัตโนมัติของปั้นจั่น

0921430609 การใช้สัญญาณมือ (1 : 3)

วัตถุประสงค์รายวิชา

เพื่อให้ผู้รับการฝึกมีความรู้และทักษะเกี่ยวกับการใช้สัญญาณมือตามกฎหมายกำหนด ได้อย่างถูกต้อง

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาเกี่ยวกับความสำคัญของการใช้สัญญาณมือ กฎหมายตามประกาศของกรมสวัสดิการ และคุ้มครองแรงงาน เรื่อง กำหนดรูปภาพการใช้สัญญาณมือในการสื่อสารระหว่างผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับปั้นจั่น ความหมายและชนิดการให้สัญญาณสำหรับปั้นจั่นชนิดอยู่กับที่

ปฏิบัติการเกี่ยวกับการให้สัญญาณมือแก่ผู้บังคับปืนจั้นเพื่อบังคับปืนจั้นให้เคลื่อนที่ตามความต้องการของผู้ให้สัญญาณ

09214306010 วิธีผูกมัดและการยกเคลื่อนย้าย (1 : 3)

วัตถุประสงค์รายวิชา

เพื่อให้ผู้รับการฝึกมีความรู้และทักษะเกี่ยวกับวิธีการผูก การมัด การยกเคลื่อนย้ายวัสดุได้อย่างถูกต้อง

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาเกี่ยวกับวิธีผูกมัดและการยกเคลื่อนย้าย ประสิทธิภาพการยกท่ามุม จุดศูนย์ถ่วงของวัสดุ วิธีการผูกมัดวัสดุ วิธีผูกเชือกพ่วงการคล้องยกแนวตั้ง การยกท่ามุมด้วย 2 ขายก การยกท่ามุมด้วย 3 ขายก และการยกท่ามุมด้วย 4 ขายก

ฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับการมัดวัสดุด้วยอุปกรณ์ช่วยยก การยกเคลื่อนย้ายวัสดุ การแก้ปัญหาการแกว่งของวัสดุขณะยก การปรับศูนย์ถ่วงให้ตรงตะขอยก และการเก็บรักษาอุปกรณ์ช่วยยก

09214306011 การประเมิมน้ำหนักสิ่งของ (2 : 3)

วัตถุประสงค์รายวิชา

เพื่อให้ผู้รับการฝึกมีความรู้และทักษะเกี่ยวกับการประเมิมน้ำหนักสิ่งของวัสดุที่จะยกได้อย่างถูกต้อง

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาเกี่ยวกับการประเมิมน้ำหนักสิ่งของ การคำนวณน้ำหนักสิ่งของ การคำนวณหาแรงดึงขณะยก ค่าพิสัยการยกอย่างปลอดภัยของอุปกรณ์ช่วยยก และการวางแผนการยก

ฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับการประเมิมน้ำหนักสิ่งของที่ยก หาแรงดึงขณะยก และทำแผนการยก

09214306012 สาเหตุ ปัญหาและการแก้ไขข้อขัดข้องของปืนจั้น (1 : 2)

วัตถุประสงค์รายวิชา

เพื่อให้ผู้รับการฝึกมีความรู้และทักษะเกี่ยวกับสาเหตุ ปัญหาและการแก้ไขข้อขัดข้องเบื้องต้นของปืนจั้นได้อย่างถูกต้องและปลอดภัย

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาเกี่ยวกับขั้นตอนการตรวจปืนจั้นก่อนการใช้งาน การบำรุงรักษาปืนจั้น สาเหตุ ปัญหา และการแก้ไขข้อขัดข้องเบื้องต้นของปืนจั้น

ฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับการตรวจปืนจั้นก่อนการใช้งาน บำรุงรักษาปืนจั้น

09214306013 ปฏิบัติการยกเคลื่อนย้ายวัสดุ

(0 : 3)

วัตถุประสงค์รายวิชา

เพื่อให้ผู้รับการฝึกมีทักษะเกี่ยวกับการปฏิบัติการยกเคลื่อนย้ายวัสดุจริงได้อย่างถูกต้อง และปลอดภัย

คำอธิบายรายวิชา

ฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับวางแผนการยกเคลื่อนย้ายวัสดุจริงในโรงงาน

0921439901 การวัดและประเมินผล

(1 : 2)

ประเมินความรู้ ความสามารถของผู้รับการฝึก โดยการทดสอบภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ

ผู้จัดทำหลักสูตร

1. นายสุวิชาญ นาคสวาสดี	ผู้จัดการและวิศวกรเครื่องกล
บริษัท บีอีอียอบย เลอร์เอ็นเนอจีแอนด์เอ็นไจเนียร์นิง เซอร์วิส จำกัด
2. นายชาญณรงค์ รัตนวรินทร์	ผู้จัดการและวิศวกรเครื่องกล
บริษัทสยามเอ็มซี เอ็นจิเนียริง จำกัด
3. นายประสาน มะโนรี	นักวิชาการพัฒนาฝีมือแรงงานชำนาญการ
สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน 12 สงขลา
4. นายมานิชย์ เพชรนุ้ย	ครูฝึกฝีมือแรงงาน ระดับ ช 3
สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน 12 สงขลา
5. นายยศธา แก้วเพชร	ครูฝึกฝีมือแรงงาน ระดับ ช 3
สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน 12 สงขลา
6. นายธนกฤต พิมลไทย	ครูฝึกฝีมือแรงงาน ระดับ ช 3
สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน 12 สงขลา

คณะผู้ปรับปรุงหลักสูตร

1. นายนที ราชฉวาง	ผู้อำนวยการกลุ่มงานพัฒนาหลักสูตรและเทคโนโลยีการฝึก
สำนักพัฒนาผู้ฝึกและเทคโนโลยีการฝึก
2. นายจักรพันธ์ จีอดดวงจันทร์	นักวิชาการพัฒนาฝีมือแรงงานชำนาญการพิเศษ
สำนักพัฒนาผู้ฝึกและเทคโนโลยีการฝึก
3. นายวีระพงษ์ วงษ์ชาติ	นักวิชาการพัฒนาฝีมือแรงงานชำนาญการพิเศษ
สำนักพัฒนาผู้ฝึกและเทคโนโลยีการฝึก
4. นายไพโรจน์ พาสพิชญ์	นักวิชาการพัฒนาฝีมือแรงงานชำนาญการพิเศษ
สำนักพัฒนาผู้ฝึกและเทคโนโลยีการฝึก
5. นางสาวดาราทัด ลิ้มปัสโยพาส	นักวิชาการพัฒนาฝีมือแรงงานปฏิบัติการ
สำนักพัฒนาผู้ฝึกและเทคโนโลยีการฝึก

6. นายบุญสม กลิ่นหอม ครูฝึกฝีมือแรงงาน ระดับ ช3
สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน 2 สุพรรณบุรี
7. นางสาวเกษมณี ไชยสงคราม นักวิชาการพัฒนาฝีมือแรงงาน
สำนักพัฒนาผู้ฝึกและเทคโนโลยีการฝึก

ลงนาม..........ผู้เสนอหลักสูตร
(นายจักรพันธ์ จีอดดวงจันทร์)

นักวิชาการพัฒนาฝีมือแรงงานชำนาญการพิเศษ

ลงนาม..........ผู้เห็นชอบหลักสูตร
(นายบที ราชฉวาง)

ผู้อำนวยการกลุ่มงานพัฒนาหลักสูตรและเทคโนโลยีการฝึก

ลงนาม..........ผู้อนุมัติหลักสูตร
(นายสรรัชย์ ชอบพิมาย)

ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาผู้ฝึกและเทคโนโลยีการฝึก

